

Dyademagazine

nummer 1 | januari 2010 | maandelijkse uitgave van Dyade

Doe de Dyade Kostenscan en zie op welke kosten u kunt besparen! (zie pag.26)

- > Invoering functiemix in het PO
- > Intern toezicht en de vrijheid van inrichting
- > Ontwikkelingsgericht onderwijs: de derde weg

Dyade
Dienstverlening
Onderwijs

directie-assistent
20 uur per week - (4 à 5 ochtenden)

Roosterma
voor ca. 0,6 fte

Wij zoeken met ingang van het cursusjaar
2008/2009 een

Leerkracht

Bel direct

023 564 96 90

directeur m/v

Personeelsadvertenties plaatsen?

Mogen wij uw voordeel berekenen? Dit kan namelijk oplopen tot wel 20% op landelijke media! Wij plaatsen uw advertentie, maken eventueel de advertentie op en plaatsen in alle media (ook lokale kranten en tijdschriften).

Neem voor meer informatie contact op met Heleen Geerlings (023) 564 96 90/06 220 944 89, via advertenties@dyade.nl of kijk op www.dyade.nl.

Dyade

Dienstverlening
Onderwijs

Dyademagazine is een uitgave van Dyade. Dyademagazine verschijnt elf maal per jaar.

Redactie

Marieke Epker
Clemens Geenen
Marianne Groen
Joop de Jager
Rinus Welleman
Herman de Wild (hoofdredacteur)
Aad van der Wilt

Met medewerking van

Aart Berkhout

Redactie-adres

Postbus 611
3430 AP Nieuwegein
redactiedyade@dyade.nl

Abonnementen

Klanten van Dyade ontvangen een exemplaar van het Dyademagazine per bevoegd gezag plus een exemplaar per school. Voor niet-klanten en extra abonnementen kost het Dyademagazine €39,95 per jaar, exclusief 19% btw. Voor opgave van abonnementen en adreswijzigingen kunt u contact opnemen met uw Dyadevestiging.

Advertentie-informatie

Herman de Wild
Tel. (030) 630 56 26

Hoewel aan de productie van Dyade veel zorg wordt besteed, kan het voorkomen dat iets aan onze aandacht ontsnapt. De Stichting Dyade Dienstverlening aanvaardt geen aansprakelijkheid voor de eventuele gevolgen van drukfouten, onjuistheden of onvolledigheden in de gepubliceerde informatie.

Vormgeving

Stroom | grafische vormgeving

Eindredactie:

TextArt, Heerhugowaard

Coverfoto, 22-25

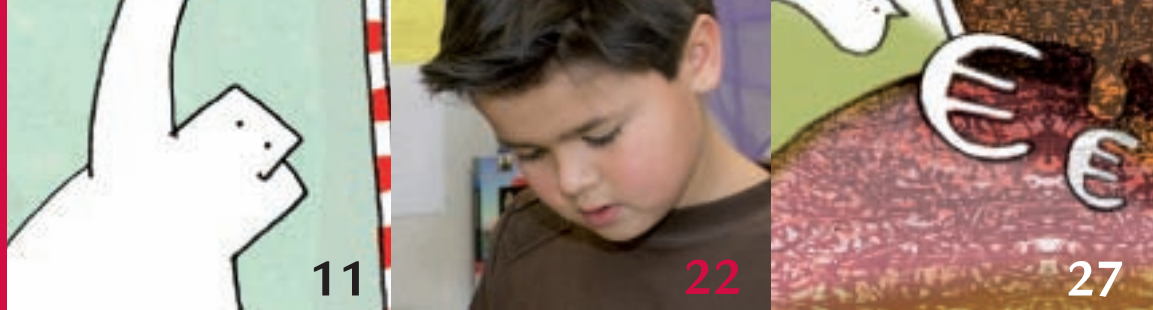
Hanneke Verkleij

Illustraties

Mieke de Haan, Gouda

Drukkerij

Nivo, Delfgauw

In dit nummer:

4 Dyade sponsort Team Tino
Digitale kerstkaarten voor het goede doel

5 Adje interim

6 **d e r a c e n d e r e c h t e r**

Van de wind kunnen zij niet leven

8 Invoering functiemix in het PO

13 Intern toezicht en de vrijheid van inrichting

16 Medezeggenschap: samen sta je sterker!

18 **k o r t**

20 **I C T T i p s & t r u c s**

Digitale meesters en juffen

22 **i n t h e s p o t l i g h t**

Ontwikkelingsgericht onderwijs: de derde weg

26 De Dyade Kostenscan

28 Dyade Voordeelservice

30 Waar vindt u ons?

31 Kalender

Dyade sponsort Team Tino

Digitale kerstkaarten voor het goede doel

Dit jaar stuurt Dyade geen papieren, maar digitale kerstkaarten. Uiteraard levert dat een besparing op, die we graag aan een goed doel besteden. Daarom hebben we besloten Team Tino te sponsoren, een deelnemer van de Roparun. De Roparun is een jaarlijks loopevenement over 530 kilometer. De loopteams zamelen geld in voor zorg aan kankerpatiënten. Inmiddels hebben 18 edities meer dan €35 miljoen opgeleverd. We spraken met Mariëtte Vos, teamcaptain van Team Tino.

Hoe is het team tot stand gekomen?

“In december 2007 is mijn vader, Tino Vos, overleden aan kanker. In mijn woonplaats hadden we in het pinksterweekend al enkele keren de Roparun voorbij zien komen en aangemoedigd. Toen mijn vader nog wel kon lopen, maar niet meer kon fietsen, heeft hij van Stichting Roparun een elektrische fiets gekregen. Na zijn overlijden, wilden mijn broer en ik en een aantal vrienden iets terugdoen. Meedoen aan de Roparun leek ons de handigste maar vooral ook leukste manier. De koppeling van een sportieve prestatie en een bijdrage aan het goede doel motiveert en stimuleert onze teamleden. Omdat je vaak zo machteloos staat, is dit een heel goede manier om toch iets te doen.”

Wie zitten er in het team?

“We hebben een heel divers team van 25 personen: 7 vrouwen en 18 mannen. In ons team zitten adviseurs, artsen, maar ook een student. Iedereen heeft zijn eigen taak. We hebben lopers, fietsers, chauffeurs, catering en ga zo maar door. In 2009 hebben we voor het eerst meegeedaan.”

Hoe vaak trainen jullie?

“We hebben vorig jaar veel getraind, omdat het de eerste keer was. De lopers hebben aan allerlei loopevenementen

meegedaan. De fietsers hebben ook gezamenlijk getraind en de chauffeurs/navigators hebben het hele parcours verkend in drie etappes. Daarnaast hebben we met het hele team een nachtraining gehouden. We hebben toen een deel van de Roparun gelopen, waarbij de twee teams tien minuten na elkaar gestart zijn. Dat gaf ons wel het gevoel dat we er klaar voor waren!”

Hoe hebben jullie de Roparun ervaren?

“De Roparun is een groot feest. Als ik er weer aan terugdenk, krijg ik kippenvel. De sfeer onder de teams is heel goed, de doorkomst door de dorpen is prachtig. Vooral in Nederland wordt er in ieder dorp en stad waar we doorheen komen iets gedaan. Slapen is bijna onmogelijk. Je loopt in twee teams. Een team is vier uur bezig en heeft vervolgens vier uur rust. In die rust moet je ook eten en er wordt gemasseerd. Omdat het zo spannend is, kom je eerst niet aan slapen toe. De tweede nacht ging dat bij iedereen ineens een stuk beter, omdat je dan zo moe bent dat je gewoon gaat slapen waar je gaat zitten of liggen.”

Welke acties doen jullie om geld op te halen?

“Vorig jaar hebben we een darttoernooi en een bridgedrive gehouden. Daarnaast hebben we op Koninginnedag veel verkocht op de rommelmarkt. Ook hebben we bonbons verkocht en op onze website een ‘club van 100’ opgericht. Mensen die € 100,- overmaken, krijgen een vermelding op onze website. Bovendien hebben we sponsors gezocht voor geld en goederen. Uiteindelijk hebben we iets meer dan € 19.000,- over kunnen maken naar Stichting Roparun. Een erg mooi bedrag voor een eerste keer meedoen.”

Wil je meer weten over Team Tino of wil je sponsor worden? Kijk dan eens op www.teamtino.com. ●

Adje interim

Dyade heeft ze in soorten en smaken

Dyade doet meer dan alleen de administratie.

Dyade biedt ook een breed spectrum aan adviesdiensten. Het aanbieden van interim-professionals is een bedrijfsactiviteit waarmee Dyade veel ervaring heeft opgedaan en waar u in ruime mate gebruik van maakt. Een ruim aanbod van onze interim-professionals maakt onze dienstverlening aan u compleet.

door Aldert Wester

Zoekt u een interim-directeur voor uw school?

De Dyade Directeurenpool is een grote en divers samengestelde groep interim-directeuren die hun sporen in het onderwijs ruim hebben verdiend. Allen beschikken ze over ervaring als leidinggevende, of leidinggevend ad interim in de sector onderwijs. Ervaren managers om een periode te overbruggen, een verandering door te voeren of een crisissituatie tot een goed einde te brengen. Door korte lijnen met Dyade kunnen ze terugvallen op daar aanwezige expertise en schaduwmanagement om de door u gewenste situatie zo goed en zo snel mogelijk te realiseren. Voor het zoeken naar een interim-directeur voor uw school, bent u bij Dyade aan het juiste adres; ruim 200 scholen gingen u voor. Zie voor meer informatie en een uitgebreide beschrijving van ons aanbod op www.dyade.nl onder het kopje 'interim-professionals'.

Ook op bovenschools niveau kan de Dyade Directeurenpool voor u van betekenis zijn; de Directeurenpool kent meerdere zeer ervaren bovenschoolse managers die op tijdelijke basis leiding aan uw organisatie kunnen geven.

Wilt u een nieuw benoemde directeur laten coachen?

Een directeur van een school komt met veel verschillende aspecten van die functie in aanraking. Kennis en ervaring met onderwijs staat logischerwijs vaak voorop, maar ook kennis van het bedrijfsmatig organiseren van een school komt om de hoek kijken. Coaching van personeelsleden, het oplossen van knelpunten in de school en het afhandelen van moeilijke dossiers komen daar nog bij. Personeelsleden stellen vragen over arbeidsvoorwaardelijke zaken, de MR en het bestuur stellen weer geheel andere vragen.

Kortom, een directeur fungeert als spin in het web die op meerdere borden simultaan aan het schaken is. Menig ervaren directeur is blij met een tijdelijke of structurele ondersteuning op de werkvloer; voor nieuw benoemde directeuren (ervaren of niet) blijkt ondersteuning en begeleiding een kritische succesfactor. Medewerkers die voor het eerst een leidinggevende positie als directeur bekleden, hebben erg veel profijt van een ervaren allround professional die hen wegwijst in de nieuwe functie.

Dyade is sterk in onderwijs en verzorgt coaching en begeleiding van directeuren, maar kan directeuren ook inwerken op meerdere inhoudelijke terreinen (personeelsbeleid, financieel beleid, communicatie, et cetera).

Zoekt u een stafmedewerker?

Als College van Bestuur of algemeen directeur heeft u de keuze gemaakt een deel van uw administratie en ondersteuning zeer nabij, in eigen huis, uit te voeren. Het 'insourcen' van deze dienstverlening roept weer nieuwe vragen op, bijvoorbeeld:

- > Hoe los ik effectief een tijdelijk capaciteitsprobleem op het stafbureau op?
- > Hoe kan ik effectief en snel een nieuwe beleidsontwikkeling implementeren?
- > Hoe kan ik onze administratieve organisatie en interne controle procesmatig versterken, zonder dat ik structureel personeel daarvoor aan moet nemen?
- > Hoe zorg ik voor specifieke ondersteuning op bepaalde thema's en/of scholing op maat voor de stafmedewerkers, om de interne dienstverlening kwalitatief op peil te houden en te versterken?

Het betreft elke keer vragen die te maken hebben met het opheffen van kwalitatieve of kwantitatieve knelpunten op uw stafbureau. Dyade biedt u de mogelijkheid snel en effectief ervaren medewerkers in te zetten op deze terreinen, waardoor een mogelijk knellende situatie vroegtijdig wordt onderkend en opgelost. Hierdoor kunt u sturen en 'in control' blijven.

Meer informatie?

Vragen over deze diensten van Dyade kunt u stellen aan uw Dyade-vestigingsdirecteur. ●

Van de wind kunnen zij niet leven

Over auteursrechtgelden in het onderwijs

Zonder boeken, lesbrieven, televisieprogramma's, tijdschriften, muziek, foto's en plaatjes kan er geen onderwijs gegeven worden. En zonder muziek is er geen viering of feest op de scholen. In de lessen of op een schoolfeest wordt muziek gedraaid. De leerlingen bekijken in de klas een televisieprogramma dat opgenomen is. Een stukje uit een boek wordt gekopieerd om uit te delen in de les. Of er wordt een lesbrief gemaakt met artikelen uit tijdschriften, boeken en kranten. Naast teksten worden ook plaatjes, foto's en bladmuziek gekopieerd. Deze creatieve uitingen geven het onderwijs inhoud en motiveren de leerlingen.

door Aart Berkhout

Maar in de loop van een schooljaar ploffen er rekeningen op de deurmat van scholen in Nederland, waar Dyade regelmatig vragen over krijgt. Veel vragen worden gesteld over de nota's op het gebied van auteursrechten: Moeten deze wel betaald worden? Overlappen zij elkaar niet? Betaal ik niet te veel? Te denken valt aan facturen van BUMA/STEMRA, Videma, Stichting Reprorecht, Stichting Pro en SENA. Dit artikel gaat daarom over de verschillende vormen van auteursrecht en de rekeningen die scholen daarvoor krijgen. Voor meer gedetailleerde informatie kunt u terecht op de websites van de auteursrechtenorganisaties (zie kader).

Gedragcode Een ieder begrijpt dat het ondoenlijk is, bij iedere kopie die gemaakt wordt, bij iedere cd die gedraaid wordt of iedere film die bekeken wordt, toestemming te vragen aan de maker. Voor de inning van de vergoedingen voor auteursrechten zijn daarom verschillende organisaties actief. Zo is in 2008 VOI©E opgericht: de Vereniging van Organisaties die Intellectueel eigendom Collectief Exploiteren. Alle collectieve beheersorganisaties op het gebied van auteursrechten die in Nederlands

actief zijn, hebben zich aangesloten bij VOI©E. Hiermee verbinden zij zich aan een gedragscode, die bijvoorbeeld staat voor doelmatige inning van vergoedingen en tijdige, correcte en doorzichtige uitkering ervan aan de auteursrechthebbers.

Privégebruik toegestaan In het onderwijs worden veel verschillende soorten lesmaterialen gebruikt. Traditioneel wordt de lesmethode uitgegeven door een educatieve uitgeverij met verwerkingsbijlagen en oefenboekjes. Hiervoor hoeft u niet apart auteursrecht voor te betalen, dit is al in de aanschafprijs meegenomen. Ook de bij de uitgeverij aangeschafte kopieermappen kunt u als school gewoon gebruiken, maar als u deze mappen van een andere school leent, bent u auteursrechten verschuldigd. Anders wordt het als u uit lesmethodes of boeken gaat kopiëren. Het uitsluitend kopiëren voor privégebruik is zonder meer toegestaan.

Afkoopregeling Stichting Reprorecht is in 1985 door de minister van Justitie aangewezen als de enige instantie die verantwoordelijk is voor de inning van vergoedingen op het gebied van kopiëren van delen uit boeken, artikelen uit kranten en tijdschriften. Het gaat hier niet om het kopiëren van hele werkboeken die nog in de handel zijn, dit is zonder uitdrukkelijke toestemming van de uitgever niet toegestaan. Voor het maken van losse fotokopieën moet een vergoeding betaald worden. De koepelorganisaties (PO-Raad, VOS/ABB, Besturenraad PCO, Bond KBO, ISBO, LVGS en VBS) hebben hiervoor afspraken gemaakt met Stichting Reprorecht. Op basis van de jaarlijkse 1 oktobertelling wordt een vast bedrag per leerling per jaar in rekening gebracht. Deze afspraak is gebaseerd op onderzoek naar hoeveel in het primair onderwijs gekopieerd wordt. Stichting Reprorecht verdeelt het geld onder de auteursrechthebbers. Stichting PRO incasseert de gelden voor het uitgeven van eigen lesmateriaal samengesteld uit werk van anderen (bijvoorbeeld syllabi), door mbo- en hbo-

instellingen en universiteiten. Door de HBO-raad, de VSNU en de MBO-raad is een afkoopregeling overeengekomen. Instellingen betalen jaarlijks een afkoopsom voor 'korte gedeelten of korte werken'. Deze afkoopsommen worden ieder jaar geïndexeerd op basis van mutaties in studentenaantallen en de algemene prijsindex.

Kopiëren Ook op muziek rusten uitgebreide auteursrechten. Iemand heeft de muziek gecomponeerd, de teksten geschreven en het op cd laten zetten. Daarnaast is er een artiest die het lied zingt en zijn er muzikanten die het geheel begeleiden. Het is een misverstand dat iemand bij aanschaf van een cd in een winkel ook het auteursrecht koopt. Dit geldt alleen voor het afspelen van de opname in besloten kring. Voor het afspelen van diezelfde cd in een publieke ruimte, een school bijvoorbeeld, moeten auteursrechten betaald worden. Voor muziek die op scholen gebruikt wordt tijdens feesten als Sinterklaas, kerst, carnaval, week- en maandvieringen of tijdens schooluitvoeringen als musicals, playbackshows en karaoke, heeft de school vooraf toestemming nodig van de rechthebbenden. Uiteraard wordt muziek ook met een educatief doel gebruikt in de klas. Die muziek dient dan uitsluitend het onderwijs en het gebruik is omschreven in het schoolplan. In dit geval mag u de muziek vrij gebruiken en hebt u geen toestemming nodig. BUMA incasseert auteursrechtgelden voor de componisten, tekstschrijvers en de uitgevers van de muziek. Stichting SENA regelt de vergoedingen voor de uitvoerenden van de muziek, zoals de muzikanten, artiesten en de muziekproducenten. Voor het onderwijs hebben BUMA en Sena een doorlopende regeling die het mogelijk maakt de auteursrechten per jaar af te kopen. Bladmuziek mag alleen gekopieerd worden voor eigen gebruik en dus niet voor het hele schoolkoor. Als u bij de muziekuitgever de originele bladmuziek aanschaft, hebt u aan de auteursrechten voldaan. Voor inning van de auteursrechten op het kopiëren

van bladmuziek is Stichting Musi©opy verantwoordelijk. De uitvoering van de muziek valt onder de regeling van BUMA die hierboven is beschreven.

Online opgave Met de komst van digitale schoolborden in de klas, is het veelvuldig gebruik van films en televisieprogramma's in de les een nieuwe trend geworden. Het is alleen toegestaan om gebruik te maken van video en tv als het een ondersteuning van het onderwijs is en als dit expliciet is vastgelegd in het schoolplan. Een programma van SchoolTV mag dus zonder problemen vertoond worden in de klas. Als op school een film wordt getoond tijdens bijvoorbeeld het overblijven of op een feestmiddag, dan heeft de school toestemming nodig van de rechthebbenden. Stichting Videma behartigt de belangen van de vertoningsrechten van videofilms en televisieprogramma's. Videma heeft voor scholen een aparte regeling voor het vertonen van films en televisieprogramma's. U kunt twee keer per jaar (online) een opgave doen van de vertoende films en dan ontvangt u achteraf een factuur. Voor het vertonen van televisieprogramma's betalen scholen een vast bedrag per schooljaar. ●

Websites van auteursrechteninstellingen waarmee scholen te maken kunnen krijgen:

www.videma.nl (vertoning van films op scholen en openbare gelegenheden)

www.reprorecht.nl (rechten van auteurs, (educatieve) uitgeverijen)

www.sena.nl (rechten van makers van muziek, artiesten en producenten)

www.bumastemra.nl (rechten van componisten en tekstschrijvers)

www.stichting-pro.nl (rechten readers mbo en hoger onderwijs)

www.cedar.nl/musicopy (Stichting Musi©opy rechten kopiëren van bladmuziek)

www.pictoright.nl (rechten van fotografen, beeldend kunstenaars en grafisch ontwerpers)

www.voice-info.nl (branchevereniging van organisaties op het gebied van auteursrecht)

Invoering functiemix in het PO

Van functiebeschrijving naar competentieprofiel

Inmiddels hebben de meeste schooldirecteuren en P&O-adviseurs zich al wel eens verdiept in de inhoudelijke verschillen tussen de functies leerkracht LA en LB. Waar de meesten zich echter nog geen raad mee weten, zijn de criteria waaraan de toekomstige functionarissen moeten voldoen om de LB-functie uit te kunnen oefenen. Ook de wijze waarop dit vervolgens meetbaar te maken is om de juiste persoon op de juiste plek te krijgen, is nog een heikel punt. Bij onvoldoende transparantie in het team ligt onrust op de loer. Daarom hebben GITP (Wanda Kraal) en Dyade (Monique Pieters) competentieprofielen opgesteld om deze problemen te voorkomen.

door Monique Pieters

Schema 1: Het onderscheid tussen de LA-functie en de LB-functie

LA-functie	LB-functie
	> Minimaal 50% lesgeven (voor de groep staan)
1. Onderwijs en leerlingbegeleiding	
> Handelingsplannen op basis van registratie en evaluatie van ontwikkelings- en leerprocessen	> Complexe handelingsplannen > Begeleidt (startende) leraren en collega's bij onderwijs en leerlingbegeleiding en bij hun scholing en ontwikkeling > Begeleidt collega's bij het opstellen van les- en opvoedingsdoelen en bij het opstellen en bijstellen van (complexe) handelingsplannen
2.a. Bijdrage aan onderwijsvoorbereiding en -ontwikkeling	
> Meedenken, input leveren en voorstellen doen ten aanzien van leer- en opvoedingsdoelen, vak inhoudelijke ontwikkelingen > Didactische werkvormen en leeractiviteiten up to date binnen eigen groep/bouw	> Visievorming, ontwikkeling, advisering en implementatie met betrekking tot vernieuwing onderwijsprocessen en -programma's en lesmethoden (schoolbreed)
2.b. Bijdrage aan voorbereiding en ontwikkeling eigen specialisme (onderwijsachterstanden, zorg, rekenen/taal) NB: Hier zit de ruimte voor schoolspecifieke invulling, eigen kleur	
	> Signaleren, analyseren, ontwikkelen en implementeren op het gebied van eigen specialisme > Begeleiden en adviseren collega's
3. Professionalisering	
Kader, bevoegdheden & verantwoordelijkheden	
> Beslissen en verantwoording afleggen met betrekking tot lesgeven en leerlingbegeleiding op niveau van groep/bouw	> Beslissen en verantwoording afleggen met betrekking tot begeleiden collega's en ontwikkeling onderwijsprogramma's en eigen specialisme (schoolbreed)
Kennis & vaardigheden	
	> Diepgaande specialistische kennis > Vaardigheden in het begeleiden van (startende) leraren
Werk- en denkniveau	
	> Aantoonbaar hbo+ werk- en denkniveau (door relevante opleiding/cursus) of EVC-bewijs.
Contacten	
	> Met directie over contacten hulpinstanties hulpverleners over beleidsontwikkeling > Met instanties en andere specialisten met betrekking tot eigen specialisme

Om in het kader van benoeming of selectie onderscheid te kunnen maken tussen leerkrachten op beide niveaus is het allereerst van belang dat de school zich de vraag stelt, waarin de functies van elkaar verschillen. Nadere analyse van het Schema

lerarenfuncties voor voorbeeldfuncties uit de FUWA PO biedt inzicht in deze verschillen. Wanda Kraal en Monique Pieters hebben deze analyse voor u gemaakt en overzichtelijk weergegeven (zie schema 1).

Schema 2: Competentieprofiel LB-functie

Onderscheidende taken, verantwoordelijkheden en bevoegdheden LB-functie	Benodigde competentie
	> Minimaal 50% lesgeven (voor de groep staan)
1. Onderwijs en leerlingbegeleiding	
<ul style="list-style-type: none"> > Complexe handelingsplannen > Begeleidt (startende) leraren en collega's bij onderwijs en leerlingbegeleiding en bij hun scholing en ontwikkeling > Begeleidt collega's bij het opstellen van les- en opvoedingsdoelen en bij het opstellen en bijstellen van (complexe) handelingsplannen 	<ul style="list-style-type: none"> > Probleemanalyse, conceptueel denken > Coachen > Coachen
2.a. Bijdrage aan onderwijsvoorbereiding en -ontwikkeling	
<ul style="list-style-type: none"> > Visievorming, ontwikkeling, advisering en implementatie met betrekking tot vernieuwing onderwijs processen en -programma's en lesmethoden (schoolbreed) 	<ul style="list-style-type: none"> > Omgevingsbewustzijn
2.b. Bijdrage aan voorbereiding en ontwikkeling eigen specialisme	
<ul style="list-style-type: none"> > Signaleren, analyseren, ontwikkelen en implementeren op het gebied van eigen specialisme > Begeleiden en adviseren collega's 	<ul style="list-style-type: none"> > Lerende oriëntatie
3. Professionalisering	
Kader, bevoegdheden & verantwoordelijkheden	
<ul style="list-style-type: none"> > Beslissingen nemen en verantwoording afleggen met betrekking tot begeleiden collega's en ontwikkeling onderwijsprogramma's en eigen specialisme (schoolbreed) 	<ul style="list-style-type: none"> > Onafhankelijkheid > Verantwoordelijkheid
Kennis & vaardigheden	
<ul style="list-style-type: none"> > Diepgaande specialistische kennis. > Vaardigheden in het begeleiden van (startende) leraren 	<ul style="list-style-type: none"> > Coachen
Werk- en denkniveau	
<ul style="list-style-type: none"> > Aantoonbaar hbo+ werk- en denkniveau (door opleiding/cursus) of EVC-bewijs 	
Contacten	
<ul style="list-style-type: none"> > Met directie over contacten hulpinstanties-hulpverleners, over beleidsontwikkeling. > Met instanties en andere specialisten met betrekking tot eigen specialisme 	<ul style="list-style-type: none"> > Communiceren > Overtuigingskracht > Sociabiliteit

Competentieprofiel Nu in het eerste schema is verhelderd wat van een leerkracht in een LB-functie meer mag worden verwacht, dan van een leerkracht in een LA-functie, kan worden vastgesteld wat dit in het bijzonder van iemand vraagt. We spreken dan over de competenties waarover iemand moet beschikken om de functie te kunnen uitoefenen. GITP en Dyade uitgegaan van de bovengenoemde onderscheidende taken, verantwoordelijkheden en bevoegdheden in de LB-functie. Om het competen-

tieprofiel (zie schema 2) op te stellen, hebben ze gebruikgemaakt van de competentietaal van GITP die passend werd gemaakt voor het primair onderwijs. Idealiter bevat een competentieprofiel vijf tot acht competenties. Bij de afweging welke competenties het meest wezenlijk zijn voor de functie, is het belangrijk de visie, missie en strategie van de eigen schoolorganisatie, alsmede de verhouding tot de LA-functie te betrekken, zodat men tot een reductie van het aantal competenties kan komen.

Schema 3: Definities van de competenties voor de LB-functie

Coachen	Anderen helpen hun ontwikkelingsmogelijkheden te zien en te specificeren; hen helpen bij het optimaal benutten en versterken van hun competenties, zowel in de functie als in de loopbaan.
Communiceren	Ideeën en informatie in heldere en correcte taal communiceren, zodanig dat de essentie bij anderen overkomt en wordt begrepen.
Conceptueel denken	Breder of dieper inzicht verschaffen in problemen of situaties door deze in een meer omvattend kader te plaatsen, of door verbanden te leggen met andere informatie.
Lerende oriëntatie	Aandacht tonen voor nieuwe informatie, deze in zich opnemen en effectief toepassen.
Omgevingsbewustzijn	Laten blijken goed geïnformeerd te zijn over maatschappelijke en politieke ontwikkelingen of andere omgevingsfactoren; deze kennis effectief benutten voor de eigen functie of organisatie.
Onafhankelijkheid	Acties ondernemen die meer gebaseerd zijn op eigen overtuigingen, dan op een verlangen anderen een plezier te doen. Een eigen koers varen.
Organisatiebewustzijn	Laten zien te begrijpen hoe een organisatie functioneert; bij acties rekening houden met de gevolgen voor de eigen organisatie en/of de organisatie van de klant.
Overtuigingskracht	Ideeën, standpunten en plannen zó overtuigend bij anderen naar voren brengen dat zij, ook na aanvankelijke twijfels, daarmee instemmen.
Probleemanalyse	Een probleem ontleden in componenten; de herkomst ervan en de interne samenhang beschrijven. Opsporen van mogelijke oorzaken, verzamelen van relevante gegevens.
Sociabiliteit	Vlot en effectief leggen en onderhouden van contacten met anderen ten dienste van het werk; zich gemakkelijk in allerlei gezelschap begeven.
Verantwoordelijkheid	Nakomen van gemaakte afspraken en de consequenties ervan aanvaarden. Bij in gebreke blijven de gevolgen voor eigen rekening nemen en nadelige gevolgen voor anderen zo goed mogelijk wegnemen.

Bron: Competentietaal GITP

Schema 4: Uitwerking van de competenties met definities en gedragscriteria

Coachen	Anderen helpen hun ontwikkelingsmogelijkheden te zien en te specificeren; hen helpen bij het optimaal benutten en versterken van hun competenties, zowel in de functie als in de loopbaan.
----------------	--

Coachen gericht op de taakuitoefening

- > Staat open voor vragen van (startende) leerkrachten, laat zich gemakkelijk aanspreken.
- > Draagt kennis en ervaring op het gebied van onderwijs en leerlingbegeleiding op een motiverende manier over aan anderen.
- > Wijst anderen op fouten in het werk zonder te kleineren, laat mensen leren van hun fouten.
- > Maakt duidelijk wat in een bepaalde taak verwacht wordt en helpt anderen dat te realiseren.
- > Geeft anderen zorgvuldige feedback over resultaten, zowel positief als negatief.
- > Geeft collega's in een leertraject duidelijke eigen verantwoordelijkheid.

Coachen gericht op de positie in de organisatie

- > Leert collega's omgaan met contacten met bij voorbeeld ouders, hulpverleners, onderwijs-assistenten, intern begeleiders.
- > Helpt collega's de weg te vinden binnen de school en/of het bestuur.
- > Maakt het belang hiervan duidelijk.
- > Stimuleert collega's tot verbreding en uitbreiding van hun netwerk over de grenzen van de eigen school heen.
- > Helpt collega's de informele spelregels en circuits in de schoolorganisatie te leren kennen en gebruiken.

Coachen gericht op de loopbaan

- > Stimuleert collega's zich te ontwikkelen in relatie tot het schoolbeleidsplan.
- > Heeft oog voor (latente) talenten van collega's en helpt hen die te leren benutten.
- > Motiveert collega's actief en initiërend bezig te zijn met hun loopbaan.
- > Adviseert collega's over mogelijke ondersteuning bij het zetten loopbaanstappen.
- > Coacht collega's zo mogelijk bij problemen in hun eigen ontwikkeling.

Natuurlijk hebben Dyade en GITP ook de andere competenties voor u uitgewerkt naar gedragscriteria. Deze kunt u vrij downloaden van www.dyade.nl. Op deze website is ook de aanvullende uitwerking voor de LC-functies in het speciaal onderwijs terug te vinden.

Wij hopen dat u uw voordeel doet met de ontworpen competentieprofielen. Aarzelt u niet contact op te nemen met de schrijver van dit artikel als u vragen heeft of maatwerkprofielen wenst te maken voor de eigen schoolorganisatie. In het februari-nummer van Dyademagazine komen wij terug op de wijze waarop u kunt beoordelen welke leerkrachten geschikt zijn voor de LB-functie. De STAR methode, veelal bekend vanuit werving en selectie, is hiervoor uitermate geschikt. Ook laten we u dan graag kennis maken met de door GITP ontwikkelde competentiescan (e-assessment) voor het primair onderwijs, om de aanwezigheid van competenties op een eenvoudige wijze te laten testen.

Voor meer informatie kunt u contact opnemen met Monique Pieters, Senior adviseur organisatieontwikkeling en HRM van de Dyade-vestiging in Ede. U kunt mailen naar monique.pieters@dyade.nl of bellen naar (0318) 675 186. ●

MIS-SION

IntraNet voor en door het Onderwijs

Inzichtelijk
voor bestuur

Flexibel
in inrichting

Eenvoudig
in gebruik

MIS-SION is een zeer volledige IntraNet applicatie, ontwikkeld voor en in samenwerking met SSCO en Vivente. Samenwerking met deze partijen staat garant voor afstemming op het onderwijs en tijdige onderkenning van relevante ontwikkelingen (bv. wet BIO).

MIS-SION is een hulpmiddel om te komen tot kwaliteitsverbetering waarbij de doelmatigheid en efficiëntie van verschillende processen zal toenemen. Centraal in het IntraNet staat de professionele ontwikkeling van de medewerker.

Wilt u meer weten over deze oplossing? Surf naar www.mis-sion.nl voor een nadere kennismaking met **MIS-SION**.

MIS-SION is een product van TRIQS BV en opgenomen in Dyade Voordeelservice.

Kwaliteitszorg
INK / WMK
Managementinfo
Onderzoeken

**Persoonlijke
ontwikkeling**
Digitaal portfolio
360 feedback

Communicatie
Mededelingen
Bestanden

Intern toezicht en de vrijheid van inrichting

Op 18 januari aanstaande vergadert de Eerste Kamer over het wetsvoorstel Goed onderwijs, goed bestuur. Naar verwachting wordt dit wetsvoorstel aangenomen. Schoolbesturen in het PO en VO worden volgend schooljaar verplicht de functies bestuur en intern toezicht te scheiden. In dit artikel gaan we nader in op een drietal minder bekende of zelfs onbekende mogelijkheden voor kleine besturen, verenigingen en stichtingen voor openbaar onderwijs.

door mr. Harm ten Broecke¹ en Clemens Geenen

De wijze waarop besturen hun intern toezicht willen organiseren is vormvrij. Dit houdt verband met artikel 23 van de Grondwet dat de vrijheid van richting en inrichting van onderwijs garandeert. Een bestuur kan kiezen voor een organieke scheiding (bestuur en intern toezicht in twee aparte organen) of een functionele scheiding (bestuur en toezicht in één orgaan maar wel met gescheiden functies). In de meeste publicaties over dit onderwerp worden doorgaans drie bestuursmodellen genoemd, waaruit gekozen kan worden: het Raad van Toezicht-model, het one tier-model en het Raad van Bestuur-model. In een eerder artikel hebben we deze modellen uitvoerig besproken (zie Dyademagazine nr. 10, oktober 2009). Maar zijn er niet meer wegen naar Rome? Hieronder zullen we zien dat voor een vereniging de ledenraad misschien een reële optie is. Ook voor kleine besturen zijn meer mogelijkheden voorhanden dan tot nu door velen wordt aangenomen. Hoewel menigeen dat niet meer verwacht, bestaat het PO nog steeds voor 46 procent uit eenpitters, schoolbesturen met één school. Met name deze groep worstelt met de vraag hoe intern toezicht vorm te geven, zonder een waterhoofd te creëren. Veel kleine besturen kijken halsreikend uit naar een eenvoudig model dat past bij de schaal van hun organisatie. Dyade Advies is op zoek gegaan naar bruikbare voorbeelden. In de zorgsector hebben we een bestuursmodel gevonden dat aan de eisen van kleine besturen kan voldoen.

Deugdelijk, onafhankelijk en transparant toezicht

Het intern toezicht moet deugdelijk, onafhankelijk en transparant zijn. In het wetsvoorstel zelf worden deze begrippen niet nader uitgewerkt. In de Memorie van Toelichting komen we twee verwijzin-

gen over onafhankelijkheid tegen; toezichthouders mogen geen directe belangen in de school hebben en moeten onafhankelijk van het bestuur kunnen functioneren. “Dit betekent dat degenen die het interne toezicht uitoefenen zonder beïnvloeding door anderen informatie kunnen verzamelen, zich een oordeel kunnen vormen en eventueel ook kunnen interveniëren.” Onafhankelijkheid impliceert ook dat bestuurder en intern toezichthouder niet één en dezelfde persoon kunnen zijn. Hoewel het niet met zoveel woorden in de wet en wetsgeschiedenis staat geschreven, mag deugdelijk worden uitgelegd als effectief. In het wetsvoorstel zijn enkele bepalingen opgenomen die ervoor moeten zorgen dat het intern toezicht ook transparant geschiedt. Intern toezichthouders worden benoemd op basis van een profiel-schets, waarover de (gemeenschappelijke) medezeggenschapsraad adviesrecht heeft. Ook is het intern toezicht verplicht om jaarlijks in het bestuursverslag verantwoording af te leggen over de uitvoering en uitoefening van zijn taken en bevoegdheden.

Betekent intern toezicht ook interne scheiding?

Zoals hierboven gezegd, bepaalt het wetsvoorstel dat de functies van bestuur en intern toezicht moeten worden gescheiden, maar niet hoe. Besturen zijn vrij hierin een eigen keuze te maken. Maar krijgen besturen in de praktijk ook deze ruimte? In het advies ‘Minimum leerresultaten, interventie en intern toezicht’ over dit wetsvoorstel, kaart de Onderwijsraad deze vraag aan. Scheiding van bestuur en intern toezicht wordt een zogenaamde deugdelijkheidseis, waarop de Inspectie gaat toezien. De Onderwijsraad pleit er dan ook voor dat het ministerie van OCW van te voren aangeeft welke vormen van intern toezicht in ieder geval niet aan de eisen van onafhankelijkheid en deugdelijkheid voldoen. Bij de behandeling van het wetsvoorstel in de Tweede Kamer is hierover niet gesproken. De verwachting is dan ook dat er geen ‘negatieve lijst’ komt. Hoe denkt de PO-Raad hierover? >>

‘Hoewel menigeen dat niet meer verwacht, bestaat het PO nog steeds voor 46 procent uit eenpitters, schoolbesturen met één school.’

>> De PO-Raad blijkt een eis te stellen aan het intern toezicht die haaks staat op het uitgangspunt van het wetsvoorstel. Het intern toezicht moet volgens de PO-Raad onderdeel zijn van de rechtspersoon van de instelling zelf. In het wetsvoorstel komen we deze eis niet tegen. Het beperkt op voorhand en volgens Dyade Advies onnodig de opties van met name kleine besturen intern toezicht te organiseren. Dyade Advies heeft de afgelopen tijd verscheidene onderwijsjuristen geconsulteerd over dit vraagstuk. De meeste juristen hebben het standpunt dat het wetsvoorstel deze eis niet stelt en dat besturen vrij zijn gebruik te maken van de mogelijkheden die het rechtspersonenrecht biedt.

Code goed bestuur In de huidige Code goed bestuur voor het PO wordt onder intern toezicht verstaan: 'door de eigen organisatie ingesteld toezicht op het bestuur en beheer van de school/scholen. Intern toezichthouders zijn in het algemeen belast met een toezichthoudende en een adviserende taak'. Volgend jaar komt een nieuwe code, waaraan de PO-Raad thans hard werkt. In het concept van 25 november jongstleden wordt intern toezicht als volgt gedefinieerd: 'het orgaan van het bevoegd gezag dat op basis van statuten of een andere regeling belast is met houden van toezicht'. De PO-Raad maakt hierbij bewust een keuze waarvan het de vraag is, of die in lijn ligt met het wetsvoorstel. Mocht deze bepaling in de uiteindelijke versie van de code gehandhaafd blijven, dan is er evenwel nog geen man overboord. Uitgangspunt van ook de nieuwe code is 'pas toe of leg uit'. Afwijking van de code is dus toegestaan.

Gemeenschappelijk intern toezicht In de zorgsector zien we voorbeelden van kleine instellingen die gezamenlijk een vereniging hebben opgericht, die zorgt voor het intern toezicht op de deelnemende besturen. Denkbaar is dat vier of vijf kleine schoolbesturen die elkaar kennen, of bijvoorbeeld al in enige mate met elkaar samenwerken, samen een vereniging oprichten met hetzelfde doel. Op deze wijze kan een klein bestuur toch goede 'checks and balances' in de organisatie aanbrengen.

Openbaar onderwijs Ook het verzelfstandigde openbaar onderwijs krijgt meer mogelijkheden indien het intern toezicht geen onderdeel hoeft te zijn van de organisatie zelf. De gemeenteraad kan in dat geval de goedkeuringsbevoegdheden die zij heeft op grond van de WPO (begroting en jaarrekening) en door het wetsvoorstel erbij krijgt (strategisch beleidsplan en aanwijzen accountant), overdragen aan een functionele raadscommissie ex art. 82 van de Gemeentewet. Voor de goede orde: het gaat hier niet om een bestuurscommissie, maar om een commissie met een

specifieke taakstelling, namelijk het uitoefenen van intern toezicht op het bestuur.

Ledenraad Het PO telt voor 43 procent stichtingen en voor 41 procent verenigingen (stand 2008). De laatste jaren neemt het aantal stichtingen toe ten opzichte van het aantal verenigingen. De lage opkomst op de algemene ledenvergadering is hier vaak debet aan. Ook ervaart menig bestuurder en directeur dat de verenigingsvorm de organisatie minder slagvaardig en daadkrachtig maakt. Toch is het maar de vraag of de vereniging haar langste tijd heeft gehad. We zien dat horizontale verantwoording steeds belangrijker wordt. Van alle rechtsvormen leent de vereniging zich in beginsel het meest voor verantwoording aan ouders, omdat zij in tegenstelling tot de stichting leden kent. Deze leden vormen tezamen de algemene ledenvergadering. De algemene ledenvergadering benoemt en ontslaat het bestuur. Jaarlijks legt het bestuur rekening en verantwoording af aan de algemene ledenvergadering. Op het eerste gezicht lijkt hiermee voldaan te zijn aan het wetsvoorstel. Dyade Advies meent echter dat een algemene ledenvergadering te groot is om een deugdelijk intern toezicht uit te oefenen. Dit is op te lossen door binnen de vereniging een ledenraad in te stellen. De ledenraad krijgt haar verankering in de statuten, waar de taken en bevoegdheden worden geregeld. In de ledenraad zit een aantal leden van de vereniging, dat wordt benoemd door de algemene ledenvergadering. Mits in de statuten staat geschreven dat leden van het bestuur en personeelsleden geen lid kunnen zijn van de ledenraad, is voldaan aan het wettelijk criterium dat de ledenraad onafhankelijk toezicht uitoefent. De statuten bepalen vervolgens welke bevoegdheden aan de ledenraad toekomen. Volgens de wettelijke regeling betreft dit minimaal, verkort weergegeven:

- > goedkeuring van de begroting en het jaarverslag;
- > toezien op de naleving door het bestuur van wettelijke verplichtingen;
- > toezien op rechtmatige verwerving en bestemming van middelen;
- > aanwijzen van de accountant, die verslag uitbrengt aan de toezichthouder;
- > jaarlijks verantwoording afleggen over de uitvoering van de taken.

Het zal duidelijk zijn dat een algemene ledenvergadering, mede door haar omvang, deze taken niet deugdelijk zal kunnen uitoefenen. Bij een vereniging is de algemene ledenvergadering een wettelijk orgaan, dat niet uitgesloten kan worden in de statuten. Een ledenraad kan dus niet in plaats van de algemene ledenvergadering komen, maar daarnaast. Nu de leden van de ledenraad afkomstig zijn uit de leden

van de vereniging en dus ook onderdeel zijn van de algemene ledenvergadering, zal de ledenraad, naast toezichthouder op het bestuur, adviseur zijn voor de algemene ledenvergadering. In de rol van adviseur zal de ledenraad verslag uitbrengen van haar handelen als toezichthouder en advies uitbrengen over de stukken welke door het bestuur aan de algemene ledenvergadering worden voorgelegd. Indien de ledenraad een beperkt aantal leden kent, te denken valt aan vier tot zes leden, zal de ledenraad slagvaardig kunnen optreden, waarmee aan de wettelijke voorwaarde 'deugdelijk' kan worden voldaan. In het onderwijs komen we de ledenraad nog weinig tegen. Bekende voorbeelden buiten het onderwijs zijn de Rabobank, de ANWB en de omroepverenigingen. In een volgend artikel zullen we op zoek gaan naar de succesfactoren van een ledenraad.

Governancepakket Dyade Advies heeft in samenwerking met notariskantoor deHaastenBroecke een governancepakket ontwikkeld dat tegemoet komt aan alle eisen die het wetsvoorstel Goed onderwijs, goed bestuur stelt. Dit pakket biedt u maatwerk tegen een vaste, van tevoren overeengekomen prijs. Dyade Advies heeft met het oog op dit wetsvoorstel een speciaal team samengesteld, bestaande uit ervaren organisatieadviseurs, juristen en gecertificeerde functiewaarderingsdeskundigen.

Is uw interesse gewekt of wilt u een goed juridisch advies, kijk dan op www.dyade.nl/governance of mail Clemens Geenen: clemens.geenen@dyade.nl. ●

*Notaris van notariskantoor deHaastenBroecke te Hilversum

Medezeggenschap: samen sta je sterker!

We komen het wekelijks tegen: leden die al een aantal jaar deel uitmaken van de medezeggenschapsraad en nog nooit scholing hebben gevolgd. Je draait mee in de routine van de mensen die er al langer zitten. Als die op enig moment vertrekken, sta je er alleen voor. Samen met een aantal nieuwe leden die allemaal verwachtingsvol naar je kijken: jij hebt ervaring, dus vertel het maar! En dan sta je met je mond vol tanden!

door Aad van der Wilt

Onderwijs is voortdurend in beweging. Van alle kanten komen signalen af op de besluitnemers. Bij hun beslissingen moeten ze voortdurend de belangen van personeel, ouders en leerlingen in het oog houden. Dat is een erg lastige opgave, die beter kan worden uitgevoerd als de medezeggenschap goed geregeld is en de raad op een behoorlijk niveau functioneert. Medezeggenschap is in het belang van beter bestuur en daarmee van beter onderwijs. Medezeggenschap doet er toe!

Noodzakelijke handvatten Maar als medezeggenschap er toe doet, waarom zou je het 'vak' dan in de praktijk, met vallen en opstaan moeten leren? Zorg er in ieder geval voor dat alle nieuwe leden geschoold worden in de basisbeginselen. De basiscursus medezeggenschap (zie poster in dit magazine) die Dyade voor u kan verzorgen, biedt daartoe de noodzakelijke handvatten. We behandelen de wet, gaan in op de taak en de rol van de medezeggenschapsraad en leren aan de hand van concrete praktijksituaties hoe gebruik kan worden gemaakt van advies- en instemmingsrecht.

Na de basis komt verdieping Uiteraard kunnen ook verdiepingscursussen worden gevolgd. Soms hebben die te maken met het verbeteren van de medezeggenschap zelf en zijn ze gericht op het beter functioneren van de raad: hoe leren we planmatig werken, of hoe geven we onze communicatie beter vorm? Soms zijn er onderwerpen in wet- en regelgeving die op alle scholen spelen en waar iedere medezeggenschapsraad mee te maken krijgt. Daarbij gaat het naast de rol ook om de inhoud: wat is passend onderwijs nu precies, of wat moeten we weten van de functiemix, voordat we erover kunnen adviseren?

Leerroute Uit het cursusaanbod kan een eigen leerroute worden samengesteld. Die begint natuurlijk altijd met een basiscursus en wordt gevolgd door onderwerpen die de medezeggenschapsraad op dat moment belangrijk vindt. Bepaal bijvoorbeeld eerst de missie en visie om richting te geven aan de rol die je wilt spelen, stel dan een activiteitenplan op en verdiep je in de verbetering van de communicatie. Daarnaast zijn uiteraard allerlei inhoudelijke onderwerpen van belang. Dyade beschikt over kennis en ervaring op alle gebieden; onze financiële en personele deskundigen zijn in staat een onderwerp dat uw belangstelling heeft in een dagdeel uit te leggen. Gewapend met die inhoudelijke kennis kan de medezeggenschapsraad er vervolgens voor zorgen, dat de discussie beter verloopt en dat de advisering het uiteindelijke besluit op een hoger niveau brengt.

Maatwerk Volgens de wet heeft de (G)MR recht op drie dagen scholing in twee jaar. Dat zijn drie dagdelen per jaar. Natuurlijk kan worden ingeschreven op de open inschrijvingscursussen. Tegen relatief lage kosten van € 85,- per dagdeel, worden een of meer leden van de raad geïnformeerd. Maar soms is het handiger een cursus op maat te volgen met de hele raad, op de eigen school. De inhoud van dat programma en de praktijkvoorbeelden die worden gebruikt, kunnen dan worden aangepast aan de eigen vragen en situaties, waardoor een programma op maat ontstaat. Een dergelijke maatcursus kost € 850,-. Om de kosten te beperken zoeken medezeggenschapsraden vaak samenwerking met een of twee medezeggenschapsraden binnen hetzelfde bestuur. Voordeel daarvan is ook dat er ontmoeting plaatsvindt die vaak leidt tot samenwerking.

Cursusaanbod

In dit Magazine treft u een poster aan met het cursusaanbod voor de eerste helft van 2010. Die kan voor iedereen zichtbaar op het prikbord worden opgehangen. Voor vragen kunt u mailen naar medezeggenschap@dyade.nl of bellen met Aad van der Wilt (010) 224 5091.

Inschrijven kan via bovenstaand e-mailadres of via de website www.dyade.nl. ●

Schakel over op:

Fastprint®

Het Fastprint assortiment bestaat uit kwalitatief hoogwaardige papier- en aanverwante producten voor alle mogelijke toepassingen. Van printerpapier tot etiketten en speciaal papier voor Color laserprinters.

Fastprint Kopieerpapier

- Office Star
- Gold
- Style
- Extra
- Regular

Fastprint Color 34 kleuren(!)

Fastprint Tabbladen

Fastprint Fotopapier

Fastprint Rollen CAD-GIS en PPC

Fastprint Etiketten

Fastprint Enveloppen

Fastprint Transparanten

Fastprint Schrijfbloks

livingOffice

www.living-office.nl

Postbus 33, 7200 AA Zutphen

Voor meer informatie: 06-51215649

PO

t Tien uur taal en rekenen op de pabo

Studenten op de pabo gaan fors meer uren besteden aan taal en rekenen. Deze maatregel vloeit voort uit de Kennisbasis die de pabo's gaan invoeren en waarin is vastgelegd wat aankomende docenten moeten kennen en kunnen. Ook komen er twee momenten in de opleiding dat de student getoetst gaat worden op de voortgang in de studie. Doekle Terpstra, voorzitter van de HBO-Raad, heeft deze week aan staatssecretaris Van Bijsterveldt de Kennisbasis overhandigd.

De eisen in de Kennisbasis gelden overigens ook voor de tweedegraads lerarenopleidingen. Studenten op de pabo krijgen voortaan minimaal vijf uur taal en vijf uur rekenen. Na de propedeuse en aan het einde van de opleiding, wordt getoetst of de student aan de eisen voldoet. Als dat niet het geval is, mag de student niet verder met zijn studie en/of afstuderen. Deze toetsen zijn voor alle pabo's identiek. Dat is nieuw, want de opleidingen voor leraar basisonderwijs konden dat in het verleden zelf bepalen. Ook is het de bedoeling dat pabostudenten zich tijdens hun studie specialiseren. Ze kunnen kiezen uit lesgeven aan het jonge kind, of aan het oudere kind. In welk studiejaar die specialisatie ingaat is nog onderwerp van nader onderzoek.

Tweedegraads

Voor vrijwel alle vakken waartoe de tweedegraads lerarenopleiding opleidt is een eigen Kennisbasis beschreven. Een Kennisbasis bestaat voor vijftig procent uit inhoudelijke vakkennis en voor vijftig procent uit praktijkkennis, zoals op het gebied van pedagogiek, didactiek en stages. Ook hier geldt dat er aan het eind van de propedeuse en van de studie getoetst gaat worden. Zonder voldoende mag een student niet verder studeren en/of afstuderen.

De invoering van de Kennisbasis is onderdeel van het beleid dat de bij de HBO-Raad aangesloten hogescholen afgelopen zomer hebben vastgesteld en dat gericht is op een verhoging van de kwaliteit van het hbo.

Bron: Besturenraad

PO/VO

Verhouding openbaar - bijzonder stabiliseert zich

De verhouding van het aantal bijzondere scholen ten opzichte van het aantal openbare scholen lijkt zich te stabiliseren. In het primair onderwijs is dat al langer het geval, maar nu ook in het voortgezet onderwijs. De groei van het aantal openbare scholen, ten koste van de bijzondere scholen, is vrijwel tot stilstand gekomen. Dit blijkt uit cijfers in het Jaarboek Onderwijs 2009 van het CBS.

'Vanaf het midden van de jaren negentig nam het aantal leerlingen op een openbare middelbare school met ruim een derde toe', schrijft het CBS. 'Het waren vooral de katholieke scholen die in die periode leerlingen kwijtraakten, bijna een vijfde. In het schooljaar 2008-2009 was de koek als volgt verdeeld: ruim een kwart van de leerlingen zat op een openbare school, een kwart op een katholieke school en 22 procent op een protestants-christelijke school. De overige leerlingen zaten op een bijzondere school met een andere denominatie.'

Af- en toename

In het basisonderwijs liggen de onderlinge verhoudingen tussen openbaar en bijzonder al jarenlang vast. De verdeling was in 2008-2009 als volgt: 30 procent naar een openbare school, 34 procent naar een katholieke school, 28 procent naar een protestants-christelijke school en 8 procent naar een andere bijzondere school. Het totale aantal basisscholen nam in 2008-2009 slechts met drie af ten opzichte van het jaar daarvoor. Er zijn er nu 6.910, verspreid over 7.072 vestigingen. Sedert het midden van de jaren negentig nam het aantal leerlingen per vestiging met 10 procent toe, van gemiddeld 199 leerlingen naar 220 leerlingen.

Forse daling

Hoewel het totale aantal leerlingen met 1.553.000 vrijwel gelijk bleef, zijn er grote regionale verschillen. In onder andere Zuid-Limburg en in enkele gemeenten in Groningen en Friesland is de eerder gesignaleerde daling van het aantal leerlingen nu ook in de statistieken van het Jaarboek zichtbaar. In het voortgezet onderwijs nam het aantal aanstellingen met twee toe van 658 naar 660. In vergelijking met dertien jaar geleden is sprake van een forse daling. Toen waren er nog 1.096 middelbare scholen. Het aantal leerlingen daalde wel, van 941.000 naar 935.000.

Bron: Besturenraad

Ziekte overkomt je, verzuim is een keuze. Ook uw medewerkers maken dagelijks een keuze. Weet u precies wat er speelt? Verzuim is namelijk het topje van een ijsberg. Dat is geen overdrijving.

Verzuim kunt u wegwuiven. Het komt terug. U kunt het ook structureel oplossen. Door de verborgen onderliggende aspecten naar boven te halen. Door te leren over verantwoordelijk gedrag. Dan ontstaat een gezond werkklimaat. Ons terrein bij uitstek want wij houden van pro-actief aanpakken en oplossen. Arbo-dienstverlening met respect voor elk individu. Perspectief maakt beter.

Deventerweg 9G, Harderwijk • Telefoon 0341 438 700 • info@maaktbeter.eu

perspectief
maaktbeter • eu

Digitale meesters en juffen

Behoud het auteursrecht over je werk met een Creative Commons Licentie

Met de komst en het gebruik van internet en digitale schoolborden in de klas is een verscheidenheid van lesmaterialen te verkrijgen. Op websites als www.jufsanne.com en www.meestermichael.nl staan werkbladen, links naar websites, tips voor handvaardigheidslessen en gymlessen, leerplannen en verwijzingen naar films die bij de lessen passen. Mogen deze lesvoorbeelden zomaar worden gebruikt in de Nederlandse scholen?

door Aart Berkhout

De twee bovengenoemde websites verschillen qua auteursrechten erg van elkaar. Zo bestaat de site www.meestermichael.nl enkel uit links die verwijzen naar websites van anderen. De leerkracht kan via een overzichtelijke webpagina snel naar een film over bijvoorbeeld de Tweede Wereldoorlog om op het digitale schoolbord aan de groep vertonen. Ook kunnen via deze website legio voorbeeldlessen gevonden worden. Een les over breuken? Via www.meestermichael.nl is die zo gevonden. Het rubriceren van bestaande websites met lessen is zonder meer toegestaan zonder dat er inbreuk wordt gemaakt op de auteursrechten. Immers, als iemand zelf was gaan zoeken had men wellicht die websites ook gevonden. In dit geval neemt 'meester Michael' een heleboel (zoek)werk uit handen.

Toestemming De website www.jufsanne.com bestaat hoofdzakelijk uit zelfgemaakt werk van juf Sanne dat zij graag met anderen wil delen. Op haar website vertelt zij dat zij in het verleden bij haar lessen veel gebruik heeft gemaakt van ideeën van anderen. De werkbladen voor kleuters en de lesideeën die zij nu heeft gemaakt, biedt ze aan, zodat anderen er ook gebruik van kunnen maken. Omdat zij werkzaam is op een basisschool zit er een addertje onder het gras. Als zij in loondienst is, en het werk wordt in

opdracht van de werkgever gedaan, dan berust het auteursrecht, zoals is vastgelegd in de CAO PO en de CAO VO, bij de werkgever, tenzij dit anders is overeengekomen. Zij zal dus toestemming van haar werkgever gekregen moeten hebben om de werkbladen die zij maakt onder haar eigen naam te publiceren op haar website en zo dus openbaar te maken.

Openbaar maken Maar juf Sanne heeft alles heel anders geregeld. Zij werkt parttime en al haar werkbladen en lesideeën zijn niet in opdracht van haar werkgever, maar in haar eigen tijd gemaakt. Hiermee ontwijkt zij het gestelde in de CAO PO over het intellectuele eigendom van haar werk. Bovendien wordt haar website niet door haarzelf, maar door het bedrijf van haar man geëxploiteerd en daarmee is het een privé-onderneming. Doordat de werkbladen via de website openbaar gemaakt worden, valt in dit geval het auteursrecht voor dit werk aan juf Sanne.

Registeren Juf Sanne heeft een disclaimer op haar website, waarin letterlijk staat: 'Het is verboden ideeën, kleurplaten, werkbladen, foto's, stempelkaarten en dergelijke van JufSanne.com zonder uitdrukkelijke toestemming van JufSanne.com over te nemen en voor eigen doeleinden op het internet te gebruiken. Gebruik van de verschillende materialen thuis, op scholen, kinderdagverblijven en naschoolse opvang mag natuurlijk wel en wordt zelfs aangemoedigd!' Hiermee bedoelt ze, dat men de materialen niet zonder toestemming mag overnemen voor commercieel gebruik, maar dat men het wel mag gebruiken als lesmateriaal op school. Verder staat in de disclaimer: 'De website JufSanne.com is in licentie gegeven volgens een Creative Commons Naamsvermelding-Niet-commercieel-Geen Afgeleide werken 3.0 Nederland licentie'. Met deze toevoeging

'De werkbladen voor kleuters en de lesideeën die zij nu heeft gemaakt, biedt ze aan, zodat anderen er ook gebruik van kunnen maken.'

geeft juf Sanne aan dat zij haar werk bij Creative Commons heeft geregistreerd en dat een ieder haar werk mag gebruiken, zonder commercieel oogmerk, met naamsvermelding en dat de gebruiker het stuk niet mag veranderen.

Wat is Creative Commons? Creative Commons (CC) geeft (gratis) licenties af aan bijvoorbeeld de auteurs van 'open leermiddelen'. Dat zijn leermiddelen die de makers onder ruime voorwaarden vrijgeven aan anderen om deze te gebruiken en eventueel te bewerken. Deze licenties zorgen ervoor dat de maker de bescherming die het auteursrecht hem biedt niet verliest, maar dat anderen de leermiddelen wel vrij kunnen gebruiken. Creative Commons kent zes verschillende soorten licenties (zie kader 1), waarbij iconen (zie kader 2) en termen gebruikt worden die aangeven wat de restricties zijn die bij de licentie horen.

De meest ruime licentie is, dat alleen de naam van de auteur vermeld moet worden (licentie 1). De gebruiker mag het werk kopiëren, veranderen, verspreiden en vertonen, onder de enkele voorwaarde dat de naam van de auteur wordt vermeld. Het icoon 'gelijk delen' houdt in dat een ieder het werk mag gebruiken en wijzigen, maar dat de nieuw ontstane creatie daarna onder dezelfde originele CC-licentie aan anderen wordt aangeboden. Als het 'dollar'- of 'euro'-icoon vermeld wordt, dan mag het werk niet commercieel gebruikt worden.

Commerciële uitgevers kunnen in dit geval natuurlijk wel contact opnemen met de maker om de eventuele auteursrechten af te kopen. Het laatst gebruikte icoon is 'geen afgeleide werken'. Dit houdt in dat het werk niet veranderd mag worden. De auteur kan ook kiezen om af te zien van alle vormen van auteursrecht, in dat geval kan de CC-zero-licentie aangevraagd worden.

Misbruik Als anderen misbruik maken van de auteursrechten die op een werk rusten en bij een CC-licentie, is het niet de taak van Creative Commons om daar tegen op te treden. De auteur zal daar zelf actie in moeten ondernemen en kan in het uiterste geval een civiele procedure tegen de schender van het auteursrecht starten. Juf Sanne geeft op de vraag of zij ervaring heeft met inbreuk op haar auteursrecht door anderen het volgende antwoord: "Jazeker, en dit is een doorn in ons oog. Er zijn veel 'graai-maar-bij-elkaar-sites' van juffen en meesters die klakkeloos ideeën of werkbladen kopiëren van JufSanne.com. Vaak worden de copyrights van 'pdf'jes' verwijderd en worden foto's zonder toestemming gebruikt. Wanneer we dan de desbetreffende website confronteren met dit misbruik, krijgen we vaak reacties als 'Oh, is dat zo? Wij weten van niets, want we kregen dit lesidee van een anonieme juf toegestuurd'."

Meer informatie Maakt u zelf werkbladen en hebt u creatieve lesideeën die u via het internet wilt delen met anderen, dan raden wij u aan een passende CC-licentie aan te vragen. Dit artikel is een samenvatting van de mogelijkheden die Creative Commons biedt. Voor geïnteresseerden biedt de website www.creativecommons.nl meer informatie. ●

	1. Naamsvermelding
	2. Naamsvermelding – Gelijk delen
	3. Naamsvermelding – Geen afgeleide werken
	4. Naamsvermelding – Niet commercieel
	5. Naamsvermelding – Niet commercieel – Gelijk delen
	6. Naamsvermelding – Niet commercieel – Geen afgeleide werken
	7. De auteur doet geen beroep op enige vorm van auteursrecht

Bron: creativecommons.nl

	Naam auteur vermelden
	Gelijk delen (Het werk mag veranderd worden maar de nieuwe creatie moet onder dezelfde CC-licentie worden aangeboden)
	Niet commercieel (Het werk mag niet voor commerciële doeleinden gebruikt worden)
	Geen afgeleide werken (Het werk mag niet veranderd worden)

Bron: creativecommons.nl

Ontwikkelingsgericht onderwijs: de derde weg

In onze zoektocht naar aparte, speciale vormen van onderwijs, zijn we al heel wat verschillende voorbeelden tegengekomen. Het zijn bijna allemaal variaties op hetzelfde thema: het klassikale onderwijs met zijn vastgestelde programma voldoet niet voor alle kinderen. Als reactie op het programmagerichte onderwijs kwamen in het begin van de vorige eeuw de traditionele vernieuwingsbewegingen in beeld. En in de laatste decennia van de vorige eeuw kwamen daar de modernere vernieuwingsbewegingen bij. Die zetten zich af tegen de programma's en stellen de leeromgeving centraal.

door Aad van der Wilt

Deze keer spraken we met Barbara Nellestijn over ontwikkelingsgericht onderwijs (OGO). Zij introduceert een tussenvorm in de discussie: de derde weg tussen programmagericht onderwijs en bewegingen waarin de leeromgeving centraal staat. Ontwikkelingsgericht onderwijs zet de leerlingen aan tot spelen en onderzoeken en heeft daarbij een centrale plek voor de leerkracht op het oog. We zijn benieuwd hoe dat uitpakt!

Leren door participeren Ontwikkelingsgericht onderwijs beoogt de gehele persoon tot ontwikkeling te brengen. Kinderen moeten worden opgevoed tot positief-kritische deelnemers aan de maatschap-

pij. “Kritisch betekent in dit geval dat ze niet alleen moeten leren participeren in die maatschappij, ze kunnen er ook veranderingen in aanbrengen”, aldus Barbara Nellestijn. “Vanuit Vygotskiaans perspectief (zie kader) leert het kind dus alleen als het kan participeren, als het mag meedoen met activiteiten met anderen. De handelingen die kinderen daarvoor nodig hebben, zijn cultureel van aard. Daardoor wordt duidelijk wat ze moeten gaan leren. De algemeen geldende kennis heeft op die manier een belangrijke, vormende waarde. In Nederland hebben van Parreren, Frea Janssen-Vos en Bert van Oers het ontwikkelingsgericht onderwijs verder uitgewerkt.”

Spel als leidende activiteit in de onderbouw

“Jonge kinderen leren door imitatie”, vervolgt Barbara Nellestijn. “Zeker tot het zevende jaar vormt het spelen het belangrijkste motief voor kinderen en ontwikkelingsinstrument bij uitstek. De volwassene is daarbij vaak het rolmodel.”

We herinneren ons de discussie die rond 1985 gevoerd werd bij de samenvoeging van het kleuteronderwijs en het lager onderwijs tot basisschool. Er heeft sinds die tijd veel wetenschappelijk onderzoek plaatsgevonden om de invloed van het spel op de ontwikkeling aan te kunnen tonen. Dat heeft geleid tot Basisontwikkeling, een educatieve methode

Lev Semjonovitsj Vygotski

Lev Semjonovitsj Vygotski (1896-1934) was een Russisch psycholoog en filosoof van Joodse afkomst. Hij was sterk beïnvloed door de ideeën van Karl Marx. Zijn werk werd in de Sovjet-Unie niet gewaardeerd, waardoor het pas in 1958 bekend werd in de westerse wereld. Hij deed veel onderzoek naar de cognitieve ontwikkeling en taal (linguïstiek) bij kinderen.

Vygotski noemde het kind een afhankelijk individu, dat niet geïsoleerd kan leven. De ontwikkeling van een kind komt tot stand in relatie met de sociale omgeving en de taal die daarin gebruikt wordt. Het begint het leren van taal door het luid uitspreken van woorden. Als het kind verder groeit, leert het de woorden te internaliseren. Verder is Vygotsky bekend door zijn begrip 'zone van de naaste ontwikkeling'. Daarmee heeft hij een gezamenlijke activiteit op het oog waaraan het kind wil deelnemen, maar waarin hij de hulp van een ander nodig heeft. Om de deelname aan de activiteit te verbeteren gaat een volwassene mee-doen, waardoor het kind nu kan, wat het zonder de hulp van de ander niet zou kunnen.

gericht op peuters en kinderen van groep 1 t/m 4 van de basisschool. Startblokken is daar een deelproject van en richt zich op peuters en jonge kleuters.

De meerwetende partner Onder invloed van Bert van Oers en Bea Pompert is ontwikkelingsgericht onderwijs verder uitgewerkt voor de bovenbouw van de basisschool. "Hier is het spel niet langer leidend, maar vormt het onderzoek de belangrijkste activiteit," aldus Barbara Nellestijn. "Het kind geeft in zijn onderzoeken betekenis aan de werkelijkheid om zich heen. De volwassene - op school de leerkracht - is de partner in dat proces. Als het goed is, weet hij of zij precies waarnaar het kind op zoek moet. Die meerwetende partner stelt doelen en gaat samen met het kind aan de slag om die doelen te bereiken. Door samen aan de slag te gaan, creëert de leerkracht een zone van naaste ontwikkeling: een spanningsveld tussen wat het kind zelfstandig kan en wat het kind kan met de hulp van een ander."

Werken met thema's Ontwikkelingsgericht onderwijs vindt plaats binnen door de leerkracht gekozen thema's. Meestal worden per schooljaar zes thema's uitgewerkt: de meeste thema's worden per klas of per bouw gekozen vanuit de actualiteit en leefwereld van de kinderen. De keuze voor de thema's vindt meestal voor het begin van het schooljaar plaats en wordt opgenomen in de jaarplanning. De leerkrachten bepalen op basis van deze planning globaal welke eindtermen in de verschillende thema-

's aan bod dienen te komen en welke (delen van) leerlijnen in de thema's verwerkt kunnen worden. Ze hebben daarvoor verschillende bronnen tot hun beschikking.

Modellen Zodra het thema in de groep gestart is en de leerkracht een beeld heeft kunnen krijgen van wat kinderen kennen, kunnen en willen weten over het thema, bepaalt de leerkracht de definitieve planning van leerlijnen binnen het thema: wat hebben de kinderen op dit moment nodig? De onderbouwleerkracht gebruikt hierbij observatiemodellen van de kernactiviteiten (zie kader) en de bovenbouwleerkracht heeft hiervoor verschillende investeringslijsten ter beschikking (zie kader). In grote lijnen wordt een thema als volgt uitgewerkt:

Startfase

Samen met de leerlingen wordt het thema besproken. Verkend wordt wat er allemaal bij hoort, wat ze er al van weten, wat er interessant aan is, welke vragen er liggen om te onderzoeken en cetera. Al deze vragen komen op een vragenwand en worden geclusterd tot deelthema's. Als dat allemaal duidelijk is, gaat de tweede fase in.

Onderzoek

In de onderzoeksfase wordt het thema onderzocht in groepjes, zodat sprake is van samenwerkend leren. Elk groepje doet zijn eigen onder-

‘De kinderen kiezen zelf de vorm en bepalen samen welke rollen er bij de presentatie moeten worden gespeeld.’

- >> zoek en om de voortgang te bewaken wordt tussentijds geëvalueerd, bijvoorbeeld in de vorm van presentaties. In de onderzoeksfase is de leerkracht partner bij alle groepjes. Zo kan hij de partnerrol vorm geven en waar nodig bijsturen, bijvoorbeeld door klassikale lesjes te geven of bepaalde teksten voor begrijpend lezen aan te reiken. De leesactiviteiten zijn nodig om het onderzoek beter vorm te geven. Kinderen zijn dus gemotiveerd de teksten te lezen en de leerkracht reikt hen de strategieën aan om de tekst aan te kunnen pakken.

Afsluiting

Ieder thema wordt afgesloten op een bepaalde manier: dat kan bijvoorbeeld een tentoonstelling zijn, of een winkel. De kinderen kiezen zelf de vorm en bepalen samen welke rollen er bij de presentatie moeten worden gespeeld. Die rollen worden vervolgens eerst geoefend. De kinderen verwerken de opgedane kennis en het thema bijvoorbeeld in een themaschrift.

Er zijn scholen die hun onderwijs geheel in thema's onderbrengen. Vaak wordt alleen het rekenonderwijs in de bovenbouw cursorisch gegeven. Maar er zijn

Kernactiviteiten

Lees-schrijfactiviteiten
Gespreksactiviteiten
Spel-/ onderzoeksactiviteiten
Reken-wiskundeactiviteiten
Constructieve/beeldende activiteiten

Bovenbouw

Investeringslijsten
Wereldoriëntatie
Onderzoeksvaardigheden
Leesstrategieën
Mondelinge taalvaardigheid
Schrijven/spelling

ook scholen, die ervoor kiezen alleen de middagen ontwikkelingsgericht in te vullen. “Het onderwijs in de thema's is altijd multiperspectief (vakoverstijgend). De ontwikkelingen van de leerlingen wordt vastgelegd in een eigen leerlingvolgsysteem: HOREB”.

Leerkrachten: niet op routine Volgens Barbara Nellestijn is het werken op een ontwikkelingsgerichte school geen sinecure. “Door het werken in thema's, moeten de leerkrachten heel flexibel om kunnen gaan met de leerlijnen. Zij ontwerpen hun eigen onderwijs. Daarnaast zijn ze als meerwetende partner van de leerlingen ook betrokken bij de uitvoering. Leerkrachten kunnen naast hun pabo-opleiding ook cursussen in ontwikkelingsgericht onderwijs volgen aan zeven hogescholen. Voor diegenen die werkzaam zijn op een OGO-school, wordt vanaf september 2010 de mogelijkheid gecreëerd een Master Pedagogiek te halen aan de Vrije Universiteit. Deze deeltijdopleiding is toegespitst op theorie en praktijkverbetering van ontwikkelingsgericht onderwijs.

Ouders Ook ouders zijn meerwetende partners in de ontwikkeling van hun kinderen. Op ontwikkelingsgerichte scholen worden dan ook veel gesprekken met hen gevoerd om elkaar op de hoogte te stellen van de ontwikkeling van de kinderen. Dat gebeurt met behulp van een ‘stand-van-zaken-overzicht’, dat de plaats inneemt van reguliere cijferrapporten. Ouders worden nadrukkelijk bij het onderwijs betrokken. Ze kunnen meedoen in werkgroepen en deelnemen aan planningsvergaderingen voor de jaarthema's. Er wordt van ouders veel betrokkenheid gevraagd, maar geen extra financiële bijdragen.

Begeleiding en ondersteuning De Activiteit is het centrum voor de begeleiding en ondersteuning van ontwikkelingsgericht onderwijs. Barbara Nellestijn: “We weten niet precies hoeveel scholen zich ontwikkelingsgericht noemen, maar 250 scholen hebben zich aangesloten bij de Academie voor OGO (het totale aantal zal dus hoger liggen). Vanuit De Activiteit hebben we contact met 100 teams. Sommige daarvan werken alleen in de onderbouw ontwikkelingsgericht. De scholing richt zich op verschillende aspecten: hoe tematiseer je een onderwerp, hoe observeer je de vorderingen van de leerlin-

gen, welk ontwikkelingsvolgmodel gebruik je om de ontwikkeling te registreren en evalueren en welke toetsen kun je erbij gebruiken? De Activiteit ontwikkelt in samenwerking met de Vrije Universiteit Amsterdam zelf ook alternatieve toetsen. Scholen worden niet gevisiteerd, maar ontvangen wel certificaten voor door teams gevolgde onderdelen.” Daarnaast werken schoolbegeleidingsdiensten en pabo’s mee aan de verdere ontwikkeling van OGO en die ondersteunen we ook. Voor het landelijk centrum is dit van belang om te zorgen dat de implementatie van OGO in het gehele land op een hoger niveau plaatsvindt.

Enthousiasme We besluiten het gesprek met een meerwetende partner in stijl: in de laatste fase van elk onderzoek wordt besloten of de doelen zijn bereikt. Het was een leerzame bijeenkomst, die heel duidelijk aan het licht heeft gebracht wat de kenmerkende eigenschappen van ontwikkelingsgericht onderwijs zijn. Wij hebben daarmee ons naast hogere niveau van ontwikkeling bereikt. Het is aan de lezer te beoordelen of die eenzelfde sprong heeft kunnen maken. ●

Het vierveldenmodel

Bij lezen en schrijven gaat het om activiteiten die zich in vier delen verbonden aan elkaar afspelen.

motivatie	begrip strategieën voor lezen met begrip
techniek	woordenschat

Curriculum Vitae van Barbara Nellestijn

Na de pabo heeft Barbara Nellestijn Onderwijspedagogiek gestudeerd aan de Vrije Universiteit in Amsterdam. Ze werkte zo’n acht jaar als groepsleerkracht in het basisonderwijs. Nu is ze werkzaam als nascholer en onderwijsontwikkelaar bij De Activiteit, landelijk centrum voor ontwikkelingsgericht onderwijs. Bovendien is ze hoofdredacteur van Zone, het tijdschrift voor ontwikkelingsgericht onderwijs.

De Dyade Kosten scan

De kostenscan van Dyade helpt u nog doelmatiger gebruik te maken van uw financiële middelen

De bezuinigingen van de overheid raken óók het onderwijs. Schoolorganisaties gaan zoeken naar mogelijkheden om te bezuinigen. De kostenscan van Dyade kan u hierbij helpen. Dyademagazine sprak met één van de initiatiefnemers, de heer August van Dommele, vestigingsdirecteur van Dyade Ede.

door Marianne Groen

Wat was de aanleiding voor de kostenscan?

“Sinds de invoering van lumpsum krijgen mijn collega’s en ik regelmatig vragen. Schooldirecties willen weten hoe hun kosten zich verhouden tot de gemiddelde kosten van vergelijkbare onderwijsorganisaties. De kostenscan geeft daar een antwoord op. We vergelijken scholen en besturen die evenveel leerlingen hebben met elkaar. In grafieken en met een simpel ‘stoplichtensysteem’ laten we zien wie veel en wie weinig kosten maakt. De bezuinigingen die nu op het onderwijs afkomen, maken de noodzaak goed naar de kosten te kijken alleen maar groter.”

Waarom komt Dyade nu pas met een kostenscan?

“In 2006 was de verwachting dat CFI op korte termijn met vergelijkbare cijfers zou komen. Tot op

heden zijn de gegevens van CFI echter niet altijd goed bruikbaar. Dit komt onder meer doordat betrouwbare vergelijkingsgetallen niet beschikbaar zijn. Scholen zijn aangesloten bij verschillende administratiekantoren, deze hebben op onderdelen afwijkende rekeningschema’s en ook de boekingsafspraken kunnen verschillen. Het ministerie van OCW (CFI) heeft overigens samen met administratiekantoren een werkgroep in het leven geroepen die streeft naar meer afstemming en dus betere onderlinge vergelijkbaarheid.”

Is de kostenscan beschikbaar voor alle onderwijssoorten?

“Nee, de kostenscan is uitsluitend beschikbaar voor besturen in het primair onderwijs die zijn aangesloten bij Dyade. In het totaal is gebruikgemaakt van de gegevens van ruim 300 besturen met 1.500 scholen. Er zijn onvoldoende gegevens van besturen in het voortgezet onderwijs en WEC/REC om een goede trendanalyse te maken. Voor eenpitters is een aparte kostenscan samengesteld, waarbij de normgroep uitsluitend bestaat uit besturen met één school/brinnummer.”

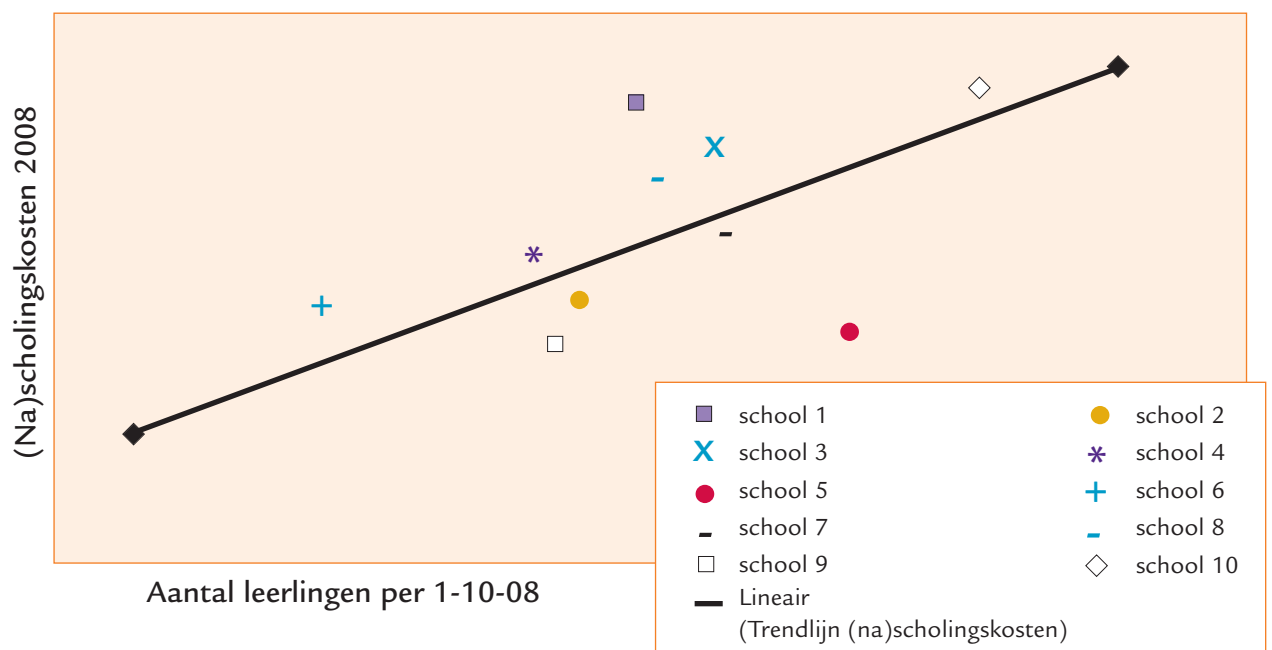
Hoe weet Dyade dat de kostenscan ook praktisch bruikbaar is?

“We hebben nauw samengewerkt met een klant van Dyade Ede, Reflexis Openbaar Basisonderwijs in

Carin Hemel

(Na)scholingskosten brinnrs SCHOOLBESTUUR tot trendlijn Dyade klanten (n=1137)

Terborg. Carin Hemel is medewerkster van het stafbureau van Reflexis. Zij heeft de benchmark opgezet, waarmee de kostenscan kan worden uitgevoerd. Dit in het kader van haar afstudeeropdracht voor de hbo-opleiding SPD Bedrijfsadministratie. Carin heeft erg veel werk verzet en ook veel bruikbare ideeën aangedragen vanuit haar praktijk als financieel medewerkster. Deze vorm van samenwerking heeft geleid tot informatie die ook echt praktisch bruikbaar is.”

Kunnen scholen en besturen nu gelijk zien wat ze kunnen besparen?

“Ja en nee. We hebben inderdaad voor elk bestuur een berekening gemaakt die aangeeft hoeveel er bespaard kan worden als alle kosten die nu boven de trendlijn liggen, teruggebracht kunnen worden tot het gemiddelde niveau. Het is natuurlijk de vraag of het bestuur dit kan en wil. Je hebt te maken met doorlopende contracten en het kan een bewuste keuze van een bestuur zijn veel geld uit te geven aan bijvoorbeeld leermiddelen of ICT. Het is ook mogelijk dat verder onderzoek nodig is om precies te

achterhalen welke uitgaven verantwoordelijk zijn voor een te hoog kostenniveau. Dyade kan daarbij ondersteunen.” ●

De kostenscan kunt u bestellen via www.dyade.nl/kostenscan. Op de website kunt u een demoversie inzien.

De kostenscan vergelijkt de kosten van uw bestuur en uw scholen met de trendlijn die is berekend op basis van ruim 300 besturen en 1.500 scholen.

Het betreft de volgende kengetallen:

- Kengetal 1: Kosten bedrijfsgezondheidszorg en arbo
- Kengetal 2: (Na)scholingskosten
- Kengetal 3: Schoonmaakkosten
- Kengetal 4: Kosten inventaris, apparatuur en documentatiecentrum
- Kengetal 5: Kosten leermiddelen
- Kengetal 6: Overige huisvestingskosten
- Kengetal 7: Energiekosten
- Kengetal 8: ICT-kosten

Kiest u voor gemak, professionaliteit en snelle service? Dan kiest u voor Lyreco!

‘Dé referentie zijn, waarop de businessgemeenschap een beroep doet voor oplossingen inzake kantoorbenodigdheden’. Dat is de missie van de Lyreco groep. Het bedrijf is ontstaan uit het Franse familiebedrijf Gaspard, opgericht in 1926 en vervolgens in 1985 ondergebracht onder de groepsnaam Lyreco.

Lyreco is toonaangevend in de efficiënte distributie van kantoorartikelen, computer supplies, facilitaire producten, kopieerpapier en kleine kantooromachines rondom de werkplek. Sinds de oprichting heeft de Lyreco groep een continue groei gekend. Momenteel is Lyreco actief in 29 landen, verspreid over 5 werelddelen. Mede door een strategische samenwerking met partners in Rusland, Nieuw-Zeeland, Zuid-Afrika, Mexico en de Verenigde Staten, kunnen we ons wereldwijd marktleider noemen. Onze omvang en goede naam zorgen er bovendien voor dat wij onze producten wereldwijd in kunnen kopen, waardoor klanten profiteren van zeer concurrentiële prijzen. Door onze gemeenschappelijke doelen op het vlak van marketing en logistiek, kunnen onze klanten over de hele wereld genieten van een uniforme, kwalitatieve dienstverlening.

Lyreco in de Benelux In de Benelux zag Lyreco de afgelopen 7 jaar de omzet groeien van € 81 naar € 252 miljoen. Als particuliere onderneming is Lyreco niet onderhevig aan de druk van aandeelhouders om vooral op korte termijn resultaten te boeken. Vanuit ons distributiecentrum (DC) met een voorraadoppervlakte van ruim 40.000 m² leveren wij dagelijks meer dan twintigduizend dozen aan onze opdrachtgevers. Ons DC garandeert de meest efficiënte, logistieke dienstverlening. Inmiddels is Lyreco de absolute marktleider in de Benelux met een marktaandeel van ruim 30 procent.

One-stop-shopping Het reduceren van de Total Cost of Ownership (TCO) voor kantoorbenodigdheden van onze klanten, is één van de belangrijkste toegevoegde waarden van Lyreco. Naast lage productprijzen zijn er immers andere mogelijkheden om de integrale ketenkosten te reduceren en daar ligt onze kracht en aandacht. U kunt onder meer denken aan efficiënt bestellen, leveringen efficiënt controleren en efficiënt intern distribueren.

Door zijn omvang kan Lyreco tegen zeer gunstige condities inkopen, waardoor de prijzen laag blijven. Dankzij ons uitgebreide assortiment bieden we u de mogelijkheid tot single-sourcing, ook wel one-stop-shopping genoemd. Single-sourcing betekent dat u slechts één leverancier nodig heeft voor alle kantoorbenodigdheden. Op die manier bespaart u op verborgen kosten. Naast de kwaliteitsgerichte, logistieke ondersteuning, staat een ervaren team van medewerkers altijd tot uw dienst.

Salesforce In Nederland werken 125 accountmanagers aan het succes van Lyreco. Zij onderscheiden zich op de markt door klantvriendelijkheid te combineren met intensieve contacten met prospects en klanten. Zij helpen u onder andere met de implementatie van de gemaakte afspraken en zorgen voor een perfecte dienst na verkoop; u mag geen tijd meer besteden aan de aanschaf van kantoorartikelen, dit nemen we uit uw handen!

Milieubewust Sinds 1993 is Lyreco volledig geaccrediteerd voor de kwaliteitsstandaard ISO 9001. En in 2004 werd Lyreco als eerste leverancier van kantoorbenodigdheden in de Benelux gecertificeerd volgens de NEN-EN-ISO 14001 milieunormering. Daarnaast onderschrijft Lyreco The Global Compact, het initiatief van de Verenigde Naties dat ondernemingen samenbrengt met instellingen, werknemers- en ambtenarenorganisaties om wereldwijde milieusociale kwesties aan te pakken.

Voor meer informatie kunt u contact opnemen met Patrick Mertens: (088) 603 2001 of 06 5066 2908.

Lyreco's sleutelbegrippen:

- > levering op de eerstvolgende werkdag door eigen chauffeurs met eigen bestelwagens;
- > meer dan 99,4 procent van alle catalogusartikelen beschikbaar;
- > een ervaren en oplossingsgericht Customer Services team;
- > optimaal relatiemanagement door ervaren accountmanagers;
- > scherpe prijsstelling door de wereldwijde inkoopkracht van Lyreco;
- > bereidheid op het gebied van elektronische communicatie een samenwerking te starten die leidt tot een optimaal niveau van dienstverlening.

Dienst / product	Partner van Dyade	Uw voordeel	Hoe kunt u profiteren?
Arbodienstverlening	Perspectief	> Tot 33% korting op abonnementen > Zeer goede resultaten	Aanmelden via Peter Wijnholds (0341) 43 87 00 of per mail peterwijnholds@perspectief-diensten.nl
Architectuur van de inrichting Inrichtingsadvies	Projectum	> Korting op ontwerp- en projectkosten	Aanmelden / Informatie Joost van Pelt telefoon (06) 11 00 16 24
Bankarrangement	> ING Bank/Postbank > ABN-AMRO	> hoge rente op rekeningcourant > beleggen onder de onderwijscondities > geen bankkosten	Aanmelden via de vestiging
Brandpreventie	Dry Sprinkler Powder Aerosol (DSPA)	> Speciale Dyade tarieven	Informatie bij Jorg Aaldering (024) 3522 573
Elektronische beveiliging	Initial Varel Security	> beveiligingsoplossingen op maat	Aanmelden via tel. (020) 651 61 14
Ondersteuning bij Europees Aanbesteden	Loyalis	> 300,- korting per Aanbestedingstraject	Informatie bij Gigi Schutte (045) 5798660
Digitale schoolborden	Lyreco	> 10% korting	Inschrijven via www.dyade.nl > Diensten > Dyade Voordeelservice
Intranetoplossing voor schoolorganisaties	Triqs	> Extra korting op de producten en diensten	Aanmelden / Informatie Arthur Weynschenk, telefoon (038) 466 15 70
IP Aanvullingsplan	Loyalis	> 20% korting	Aanmelden via tel. (045) 579 61 11
Koffieconcepten (koffiemachines) voor professioneel gebruik	Overwijk Koffiesystemen	> Kortingen op aanschaf en aantrekkelijke huur- en onderhoudstarieven	Aanmelden / Informatie Peter Verwoert Telefoon (0513) 46 50 50
Kopieermachines/printers	RICOH	> lage all-in afdrukprijs	Aanmelden via de vestiging
Liftinstallaties	Bos Consultancy	> 10% korting	Aanmelden via www.bosconsultancy.nl of via tel. (010) 209 92 56
Motorrijtuigenverzekering	Univé	> 10% korting	Aanmelden via de vestiging
Opleidingen & Trainingen en werkdrukreductie	TMI	> Speciale Dyade tarieven	Informatie bij B. Hoorn 06 553 417 68 W. Barendregt 06 460 755 84 www.tminederland.nl
Papier print- en kopieerpapier	Living Office	> goede kwaliteit papier tegen een bodemprijs	Inschrijven via www.dyade.nl > Diensten > Dyade Voordeelservice
(Personeels)advertenties het plaatsen van advertenties in de media	Meyson communicatieadviesbureau	> tot 20% korting op reguliere advertentietarieven	Aanmelden via tel. (023) 564 96 90 of per mail advertenties@dyade.nl
Schoolmeubilair	Presikhaaf	> aantrekkelijke (leverings)condities	Aanmelden via tel. (026) 368 56 85
Schoonmaken	ISS Cleaning Services	> mantelcontract schoonmaken	Aanmelden via Frank Schilperoort tel.(010) 209 33 33 of per mail frank.schilperoort@nl.issworld.com
Sanitaire voorzieningen Toilet papier, zeep, handdoeken, etc.	ISS Washroom Services	> mantelcontract sanitaire voorzieningen	Aanmelden via Ron Bauhuis tel. (075) 612 71 61 of per mail ron.bauhuis@groeneteam.nl
Verbruiksmateriaal pennen, potloden, stiften, linialen etc.	Lyreco	> geen verzendkosten bij een laag bestelbedrag > hoge kortingen (tot 38%)	Inschrijven via www.dyade.nl > Diensten > Dyade Voordeelservice
Website het maken van een eigen site voor bestuur of school	Meyson communicatieadviesbureau	> u kunt gebruik maken van een pakket dat speciaal voor het onderwijs gemaakt is	Aanmelden via tel. (023) 564 96 90 of per mail advertenties@dyade.nl
Ziektekostenverzekering	VPZ/VGZ	> lage premie	Aanmelden via www.dyade.nl > Diensten > Dyade Voordeelservice

Waar vindt u ons?

kijk op www.dyade.nl voor een routebeschrijving

Dyade Amersfoort

Amersfoort

Utrechtseweg 371 | Postbus 1402 | 3800 BK Amersfoort
tel. (033) 469 82 00 | fax (033) 461 28 49

Dyade Ede

Ede

Horapark 3 | Postbus 8040 | 6710 AA Ede
tel. (0318) 67 51 11 | fax (0318) 62 23 63

Dyade Nieuwegein

Centraal Bureau

Fakkelstede 2 | Postbus 611 | 3430 AP Nieuwegein
tel. (030) 630 56 00 | fax (030) 630 56 91

Dyade Noord-Holland

Hoofddorp

Wegalaan 14-28 | Postbus 346 | 2130 AH Hoofddorp
tel. (023) 564 96 00 | fax (023) 564 96 99

Dyade Rotterdam-Middelburg

Rotterdam

Scheepmakershaven 64 | Postbus 1080 | 3000 BB Rotterdam
tel. (010) 224 50 00 | fax (010) 414 72 27

Middelburg

Dam 10 | 4331 GJ Middelburg
tel. (0118) 61 11 59 | fax (0118) 61 30 46

Dyade Zuid-West Nederland

Bergen op Zoom

Marslaan 1 | Postbus 648 | 4600 AP Bergen op Zoom
tel. (0164) 23 75 57 | fax (0164) 24 14 34

Tilburg

Dr. Hub van Doorneweg 91 | Postbus 4156 | 5004 JD Tilburg
tel. (013) 460 99 99 | fax (013) 460 99 90

Specificatie/beschikking WAZO- en/of Ziektewetuitkering

In het oktobernummer van Dyademagazine hebben wij u verteld over de noodzaak van het tijdig melden van een zwangerschapsverlof, zwangerschapsgerelateerde ziekte en andere situaties waarbij er aanspraak kan zijn op een Ziektewetuitkering. Op het moment dat wij de melding hebben ingestuurd zal het UWV een beschikking afgeven en maandelijks een uitkeringsspecificatie naar u sturen. Voor de administratieve afwikkeling is het van belang dat wij de beschikking en de maandelijks uitkeringsspecificatie van u ontvangen. Wij willen u dan ook vriendelijk verzoeken deze zo spoedig mogelijk naar ons toe te sturen.

01/02
januari
februari

2010

KALENDER

Elke maand >

Formulier maandopgave geweigerde vacatures toezenden aan CFI als een vacature geweigerd wordt door een eigen wachtgelder. Een kopie van het formulier aan de afdeling Dyade Personeel zenden.

Elke maand >

Vervangingsmutaties tijdig indienen (binnen drie maanden). Wanneer de termijn wordt overschreden, kunnen de kosten niet meer worden gedeclareerd bij het Vervangingsfonds.

Elke maand >

Gewerkte invaldagen moeten liefst direct, maar uiterlijk vóór de 5e van de volgende maand voor verwerking worden aangeboden.

Elke week >

Toezenden personeelsmutaties aan de afdeling Dyade Personeel. Wij verzoeken u personeelsmutaties gespreid - bijvoorbeeld wekelijks - aan te bieden via Dyade Extranet > Dyade Personeel > Web Personeelsmutaties. Ook als u nog op de 'ouderwetse' manier via formulieren aanlevert, is het van belang de mutaties niet tot vlak voor de uiterste datum op te sparen.

CASO

RAET

08/01

11/01

Mutaties die uiterlijk voor 17.00 uur worden ingeleverd, worden verwerkt in het salaris van januari.

20/01

20/01

Laatste mogelijkheid blokkering (vóór 16.00 uur) salarisbetaling januari.

25/01

25/01

Het salaris over de maand januari wordt uitbetaald.

09/02

11/02

Mutaties die uiterlijk voor 17.00 uur worden ingeleverd, worden verwerkt in het salaris van februari.

22/02

22/02

Laatste mogelijkheid blokkering (vóór 16.00 uur) salarisbetaling februari.

25/02

25/02

Het salaris over de maand februari wordt uitbetaald.

Wie stuurt bij u de informatie?

In een tijd waarin de hoeveelheid informatie elke dag sneller groeit, wordt het steeds belangrijker om de juiste informatie tijdig op de juiste plek te hebben. Digitaliseer en optimaliseer uw postverwerking en niet alleen de postverwerking, maar ook uw andere documentintensieve werkprocessen zullen sneller en efficiënter verlopen. Bestellingen kunnen eerder worden verwerkt, u kunt sneller reageren op vragen van ouders en u zorgt ervoor dat docenten en leerlingen niet worden overvoerd of gegevens juist niet krijgen. Ricoh is wereldwijd marktleider op het gebied van IT en Document Solutions. Onze praktische en duurzame oplossingen brengen interne en externe partijen, processen en informatiebronnen bij elkaar. Zodat uw onderwijsinstelling werkt als één geheel. Wilt u weten wat Ricoh, als voorkeursleverancier van Dyade, voor de informatielogistiek van uw onderwijsinstelling kan betekenen? **Kijk dan op www.ricoh.nl/onderwijs.**